

Zpravodaj Operačního programu Zaměstnanost

JARO 2019

Téma:

**Housing First
(Bydlení především)**

Nové výzvy

Soutěž o ceny

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah čísla

Aktuálně	3
Téma	4
Příběhy	6
Soutěž o ceny	7
Soutěž REGIOSTARS.....	7

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

ráda bych Vás uvítala v novém roce, ve kterém budete mít prostřednictvím našeho zpravodaje opět možnost získávat aktuální informace o dění v Operačním programu Zaměstnanost i o plánovaných výzvách, které představují příležitost pro Vaše projekty. Tématem jarního čísla je koncept Housing First/Bydlení především, který řeší otázky bezdomovectví, aktuální i v naší společnosti, poměrně novým způsobem.

Desítky tisíc obyvatel ČR žijí na ulici a ještě vyšší čísla získáme u lidí bezprostředně ohrožených ztrátou bydlení. Přitom právě existence zázemí je výchozím bodem pro fungování ve společnosti. Výrazně klesá ohrožení riziky jako stres, zdravotní problémy nebo pocit ztráty bezpečí. Mnohdy právě fakt, že se máte kam vrátet, kde být, nabrat

energii, uvařit si a umýt se, přispívá k celkové pohodě člověka a pocitu, že je členem společnosti.

Když máte zázemí, cesta k plnohodnotnému postavení se na vlastní nohy je výrazně snazší. Máte prostor hledat si práci a ze získaných peněz splatit dluhy. I tak jde o velkou změnu spojenou s řadou náročných situací - je třeba komunikovat s úřady, hospodařit s financemi, získat pravidelný pracovní rytmus. Proto je zajištění domova nedílně spjata s poskytováním sociální práce, která vychází z principů Housing First.

Seznámit se můžete i s osudy konkrétních lidí, kteří získali podporu z OPZ, díky které mohli zlepšit svoji situaci nebo dokonce začít nový život. Pan Filip měl dlouhodobě problém najít si bydlení, paní Radana se chtěla znovu vrátit do pracovního procesu a zároveň se moci starat o tříletou dceru. Jako vždy jsme připravili i soutěž a nejnovější čísla ke stavu realizace OPZ.

Přeji Vám příjemné čtení a krásné jarní dny

Ing. Helena Petroková
ředitelka odboru realizace programů
ESF - sociální začleňování

Nové výzvy

Podpora procesů ve službách a podpora rozvoje sociální práce (výzvy č. 98 a 99)

- alokace: 200 mil. Kč (č. 98, mimo Prahu) a 100 mil. Kč (č. 99, pro Prahu)
- vyhlášení: 26. duben 2019
- příjemce: obce, NNO, poskytovatelé sociálních služeb a další
- z výzev lze podpořit rozvíjení a zkvalitňování sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení, a dále pak podporu pečujících osob

Podpora procesu plánování sociálních služeb na obecní úrovni (výzva č. 106)

- alokace: 50 mil. Kč
- vyhlášení: 26. duben 2019
- příjemce: obce, NNO a další
- z výzvy lze podpořit plánování rozvoje sociálních služeb na úrovni obcí

Informace o dosud vyhlášených i plánovaných výzvách naleznete v [harmonogramu výzev](#).

Stav realizace OPZ – k 15. 4. 2019

	Počet	Objem (v mlrd. Kč)	Podíl na celkové alokaci (v %)
Vyhlášené výzvy	113	76,5	114
Zaregistrované žádosti o podporu	11 751	85,4	127
Vydané právní akty o poskytnutí podpory	5 416	56,7	84
Schválené výdaje vyúčtované příjemci	x	23,9	36

Mikrojesle – aktuální čísla

Podpora mikrojeslí v ČR je v plném proudu, podpořeno jich bylo již 73 a přibudou i nové. **První mikrojesle začaly vznikat v roce 2016 a mezi rodiči jsou stále populárnější.** Služba zatím není legislativně ukotvena, a tak je provoz zcela závislý na podpoře evropských fondů. Mikrojesle podporované z OPZ budou v provozu nejpozději do poloviny roku 2022, Ministerstvo práce a sociálních věcí proto už nyní pracuje na přípravě zákona a nastavení systému financování ze státního rozpočtu tak, aby mikrojesle spolu s dětskými skupinami mohly fungovat i nadále z národních zdrojů.

Operační program Zaměstnanost vyhlásil již 4 výzvy zaměřené na provoz mikrojeslí, celkem bylo k dispozici přes 385 mil. Kč. Obce, příspěvkové organizace obcí nebo neziskové organizace mohly o dotaci žádat do poloviny března letošního roku.

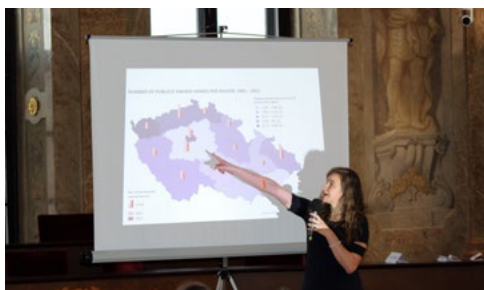
Obrovský zájem projeví žadatelé v regionech - do mimopražské výzvy bylo podáno celkem 174 žádostí, objem požadovaných finančních prostředků dvojnásobně převyšil možnosti výzvy. **Až do poloviny roku 2022 tak bude financováno 63 již dříve podpořených mikrojeslí a přibude zhruba 20 nových.**

Mikrojesle jsou v provozu pět dní v týdnu minimálně osm hodin denně. Jedna kvalifikovaná pečující osoba se stará o čtyři děti ve věku 6 měsíců až 4 roky. Zajištěn je tak individuální přístup a prostředí mikrojeslí se podobá rodinnému. **Službu jednoho zařízení využívá současně až 13 rodin a v průběhu dne a týdne se na čtyřech kapacitních místech vystřídá průměrně 7 dětí.** Seznam mikrojeslí dle jednotlivých krajů najdete na <https://mikrojesle.mpsv.cz/index.php/zrizovatele-mikrojesli/>.

Housing First (Bydlení především)

Koncept Housing First/Bydlení především byl vypracován Dr. Samem Tsemberisem v New Yorku na začátku devadesátých let minulého století. Jedná se o způsob řešení otázky bezdomovectví prostřednictvím zajištění a udržení bydlení. Úspěšnost snížení problémů spojených s bytovou nouzí je okolo 90 %. Tato inovativní metoda se ujala nejen na kontinentě svého vzniku, ale také v Evropě.

Programy Bydlení především se zaměřují na klienty, kteří mají asi nejmenší šanci na přijetí do existujících programů na zajištění bydlení pro osoby bez domova. **Velmi efektivní je u jednotlivců bez domova, kteří navíc mají tzv. duální diagnózy** (kombinace psychiatrického onemocnění a závislosti na alkoholu nebo jiných drogách). Díky tomuto programu, který zahrnuje i intenzivní podporou formou sociální práce, **byli ve většině případů schopni udržet si bydlení v bytech a došlo k výraznému zlepšení kvality jejich života** i v řadě dalších oblastí.

Domov je základ

Vše vychází z jednoduchého principu založeného na **naplňování lidských potřeb** (Maslowova pyramida). Mezi ty zcela základní patří, kromě jídla a pití, právě potřeba bezpečí, tedy domova. Pokud nejsou uspokojovány, přichází stres a úzkost, dlouhodobě pak duševní onemocnění. Naopak při jejich zajištění se stres redukuje a člověk může začít naplňovat potřeby tvořící vyšší patra pyramidy. **Domov je výchozím bodem** pro sociální integraci, poskytuje bezpečí, stabilitu, přináší kontrolu nad svým životem a prostor ke stanovení dalších priorit.

Primární aktivitou programu je tedy poskytnutí bydlení-domova. V tom je hlavní rozdíl od klasických služeb pro lidi bez domova (např. dostupné bydlení), které se snaží klienty na bydlení v běžných bytech připravit ještě předtím, než bydlení získají. Hlavní cílovou skupinou jsou lidé bez domova

(v bytové nouzi), kteří mají špatný zdravotní stav, jsou závislí na alkoholu či jiných návykových látkách, mají vážná duševní onemocnění a další zdravotní omezení. Program je ale efektivní také u osob, které trpí dlouhodobým či opakovaným bezdomovectvím a které jsou ztrátou domova ohroženy. Po získání bydlení je jim poskytována **vysoká míra sociální podpory**, která cílí zejména na udržení si bydlení, zdraví, životní spokojenost a sociální integraci.

OP Zaměstnanost podporuje program Housing First prostřednictvím **výzvy č. 108**, v rámci je možné podávat žádosti o podporu do konce května tohoto roku.

Základní principy

1. Rychlý přístup ke standardnímu bydlení bez přípravy (bydlení je lidské právo)
2. Možnost volby a kontroly pro uživatele služeb (naslouchání a respektování názorů lidí využívajících tuto službu)
3. Oddělení bydlení a podpory (oddělení sociální podpory klienta a správy bytu)
4. Zaměření na zotavení vč. komunitní integrace a desegregace (důraz na individuální prospěch a smysluplnost s důrazem na rozhodování a směřování svého života)
5. Harm reduction (minimalizace rizik = holistický přístup založený na celou osobnost např. při užívání drog a alkoholu, usiluje o řešení všech příčin a následků, nikoliv pouze detoxikační léčbu)
6. Robustní podpora a aktivní zapojení bez donucení
7. Flexibilní podpora tak dlouho, jak je potřeba (individuální plánování)
8. Housing First je určen pro ty nejhroženější, přednostně pro ty s potřebou komplexní podpory (flexibilní podpora na potřebnou dobu)

Tematická síť a sdílení zkušeností

27. a 28. února 2019 se v Brně uskutečnilo deváté **setkání mezinárodní tematické sítě ESF Inclusion** a jedním z témat byl právě koncept Housing First. Oblast podpory osob zažívajících extrémní sociální vyloučení a diskriminaci, s důrazem na řešení bezdomovectví s podporou z ESF, byla řešena i na předchozích setkáních této sítě. V síti aktivně působí cca **16 států EU**. Kromě zástupkyň a zástupců z České republiky se tak konference v Brně účastnili například vyslanci z Belgie, Estonska, Portugalska či Řecka. Šlo zejména o řídicí orgány operačních programů a institucí zemí EU odpovědné za danou oblast a další stakeholdery, jako jsou odborné a neziskové organizace.

Setkání v Brně mělo mimo jiné povahu studijní návštěvy díky **úspěšným brněnským projektům**, které prosazují koncept Housing First v prostředí ČR. První projekt s názvem „**Pilotní testování rychlého zabydlení rodin s dětmi (Rapid Re-Housing)**“ byl zaměřen na rodiny s dětmi. Cílem projektu bylo ukončení bezdomovectví 50 rodin s dětmi v bytové nouzi (ubytovny a další formy substandardního bydlení) za pomoci asertivní sociální práce. Projekt se snažil ověřit efektivitu metody podpory rodin s komplexními potřebami v prostředí České republiky. V projektu byl kladen důraz na přenositelnost modelu rapid re-housing, jeho návaznost a šíření, což se také děje.

Druhý příklad dobré praxe je projekt snažící se o **ukotvení základů systému sociálního bydlení ve městě Brně**, a to v souladu s principy vládou schválené Koncepce sociálního bydlení ČR. V rámci projektu bude vytvořeno několik analýz a podpůrných metodických podkladů, na jejichž základě bude pilotováno jak dostupné, tak sociální bydlení. Pro pilotování sociálního bydlení bude využita inovativní metoda Housing First. Výsledkem dílčích aktivit projektu bude také vznik Koncepce sociálního bydlení města Brna.

V rámci konference byla diskutována základní metodologie a principy Housing First, v čem je systém inovativní, ale i úskalí tohoto procesu. Zaznělo, že koncept mohou různé země implementovat odlišným způsobem, včetně míry ukotvení v legislativě. Například Finsko se vydalo principem nařízení z úrovně státu, naopak v Nizozemsku či Rakousku staví spíše na lokálním přístupu. **Z pohledu státu jde ale vždy o přínos, protože snížením počtu bezdomovců v ulicích, ale i v nemocnicích a dalších zařízeních, dochází k úsporám.**

Další informace naleznete na stránkách [sítě ESF Inclusion](#).

Operační program Zaměstnanost, to nejsou jen počty projektů a objemy výzev.
To jsou hlavně konkrétní lidé, kterým program slouží...

Mikrojesle Kuřátka

Paní Radana má tříletou dceru Báru. Když byly malé dva roky, potřebovala se vrátit zpět do práce. Jenže nemá žádnou hlídací babičku. Proto byla víc než ráda, když se dozvěděla o existenci mikrojeslí.

V mikrojeslích jsou schopni se postarat o děti už od šesti měsíců. Mikrojesle Kuřátka, jejichž provoz je hrazen z OPZ, se nacházejí v bytové jednotce, což je velká výhoda. Děti tak mají pocit, že jsou na návštěvě u hodné tety. Péče je individuální, přizpůsobená věku a potřebám každého dítěte. Chůvy dbají na jejich bezpečnost a zdraví, pobyt na čerstvém vzduchu, dostatečný spánek i zajištění a rozvoj osobní hygieny. Bára chodí do Kuřátek už rok a její maminka se je nemůže vynachválit. „Nemohla jsem si přát nic lepšího,“ říká paní Radana.

[Podívejte se na video](#)

Číslo projektu:
CZ.03.1.51/0.0/0.0/16_126/0003609

 Realizátor:
[Pro Kroměříž, z.s.](#)

Sociální bydlení Mezi proudy

Pan Filip měl dlouhodobě problém najít si bydlení. Minulost alkoholika, nízký příjem a nebezpečí číhající na abstinujícího v ubytovnách mu v tom nijak nepomáhalo. Nová naděje svítla s projektem sociálního bydlení Mezi proudy, podpořeného z OPZ.

„Člověk, který je na tom špatně, potřebuje stabilitu. Může řešit svoje problémy, překonávat překážky, ale potřebuje alespoň trošku jistoty. Když bydlí na ubytovně, kde bývají špatné podmínky, je pro něj těžké poprat se se životem,“ říká Renáta Křížová z Mezi proudy.

Projekt je zaměřen na pomoc lidem z ubytoven a azylových domů, kteří usilují o standardní bydlení. Pracovnice Mezi proudy se s nimi schází, pomáhají jim zorientovat se v jejich životní situaci a hledají nejlepší řešení. Zatím mají pro své klienty sdílené bydlení, ale snaží se zajistit další dostupné byty a vytvořit bytový fond.

Nový domov díky nim našel právě pan Filip - získal stabilní práci, nějakou dobu pobýval v chráněném bydlení a nakonec uspěl s žádostí o městský byt. V něm se mu líbí a doufá, že se na ubytovnu už nikdy nevrátí. „Bez nich bych musel jít někam na ubytovnu, což je pro alkoholika taková sebevražda, protože tam se pěkně popíjí... Tam bych prostě bydlet nemohl, to bych do toho zase spadl,“ neskrývá vděčnost pan Filip.

[Podívejte se na video](#)

Číslo projektu:
CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_022/0001577

 Realizátor:
[Mezi proudy o.p.s.](#)

Další příběhy účastníků projektů najdete na www.esfcr.cz/pribehy.

Soutěž o ceny

Již tradičně máte možnost získat balíček propagačních předmětů OPZ. Stačí zodpovědět tři jednoduché otázky. Odpovědi zasílejte do 27. 5. 2019 na adresu esf@mpsv.cz. Ze správných odpovědí vylosujeme tři výherce. O výhře budeme informovat e-mailem.

1. Ve kterém městě vznikl koncept „Housing First“ ?

- a) New Jersey
- b) New York
- c) Washington

2. Na kolika principech je postaven koncept „Housing First“?

- a) 8
- b) 6
- c) 9

3. Přibližně kolik členských zemí EU je v síti ESF Inclusion aktivních?

- a) 6
- b) 16
- c) 60

Vítězky z minulého čísla:

Andrea Zahrádková, Jana Smetanová, Jarmila Lhotová

Správné odpovědi:

- 1. Kolik je v Česku sociálních podniků? **c) víc než 200**
- 2. Kolik bylo vyhlášeno v OPZ výzev na podporu sociálního podnikání? **b) 2**
- 3. Kde je nejméně sociálních podniků? **b) v Karlovarském kraji**

Kompletní pravidla soutěže jsou dostupná na www.esfcr.cz. Pracovníci řídicího orgánu OPZ jsou ze soutěže vyloučeni.

REGIOSTARS

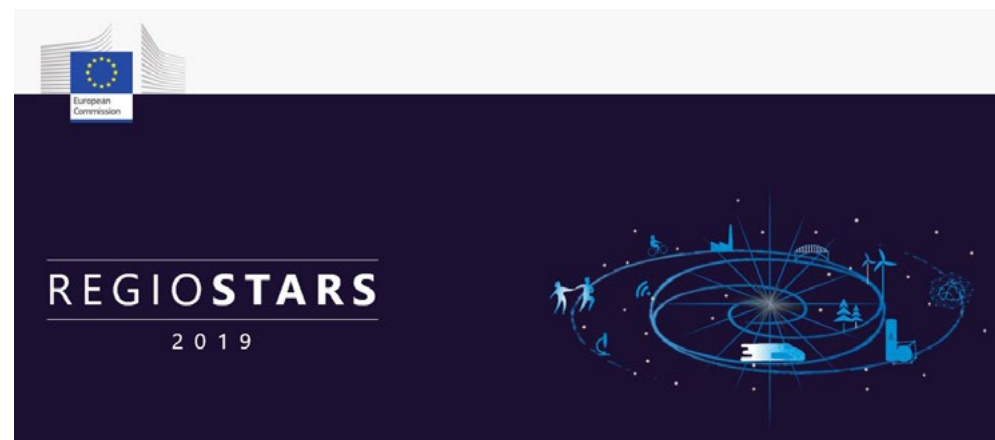
Realizujete výjimečný projekt, který by mohl inspirovat ostatní v Česku i Evropě? Přihlaste se do soutěže REGIOSTARS Awards 2019. Můžete se stát vítězem jako loňský ostravský projekt **Koncepce bydlení a její pilotní ověření**.

Podrobnosti k soutěži naleznete na stránce <https://regiostarsawards.eu>, kde je také k dispozici přihlašovací online formulář.

Za jeden operační program může být předloženo pouze 5 projektů, k účasti je nutný souhlas řídicího orgánu. Pokud máte zájem se soutěže účastnit, kontaktujte svého projektového manažera a napište nám na e-mail esf@mpsv.cz do čtvrtka **30. 4. 2019**.

Online formulář je v angličtině, vyplnit ho však můžete i v jiném oficiálním jazyce EU, tedy i v češtině, až do **9. 5. 2019**.

A jaká bude odměna, pokud Váš projekt uspěje? Finalisté budou v červenci pozváni na setkání s komisařem pro regionální politiku a na speciální školení do Bruselu a následně na udílení cen, které se uskuteční v říjnu 2019. S vítězi bude natočeno propagační video.

Vydává

Ministerstvo práce a sociálních věcí

IČ 00551023

Řídící orgán OPZ - Sekce evropských fondů
a mezinárodní spolupráce

Na Poříčnickém právu 1, 128 01 Praha 2

Redakce

Lukáš Krátký, Michala Trličíková, Radka Pospíšilová

Grafická úprava

Václav Zemek

Fotografie

Fotobanka MPSV

Připomínky, náměty či pochvaly zasílejte na: esf@mpsv.cz

Publikace je spolufinancována Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky.

www.esfcr.cz
